

VIETNAM BULLETIN

bommen
op
krediet

50 ct

derde jaargang nr 13, 7 december 1968

Verschijnt om de 14 dagen

Redactie/administratieadres: Vietnam Bulletin, p/a ASVA
Weesperstraat 51, Amsterdam

Redactie:

Jan Boonstra	Benno Groeneveld
M. van Dullemen	Tineke Nijenhuis
W. de Graaff	Queenie Stevens

Gironummer 1281198, tnv Vietnam Bulletin. Abonnement f 5,-
per half jaar, met stilzwijgende verlenging. Buitenland f 7,-
per half jaar. Losse nummers f 0,50 (België 7 fr.)

DE ONDERGANG VAN HET MOREEL DER AMERIKANEN

door Donald Duncan
(Ramparts, 20-10-68)

Na een afwezigheid van twee en een half jaar ben ik van de zomer naar Vietnam teruggegaan om met eigen ogen te kunnen zien hoe het gesteld is met de Amerikaanse soldaat, wat hij denkt en doet. Niemand die veel met leger en oorlog te maken heeft gehad, ontkomt aan een bekoring die hem nooit meer zal loslaten. Hij die een afschuw heeft gekregen van het militarisme zo goed als een lid van het Amerikaanse Legioen. Deze bekoring geldt eigenlijk de soldaat, die figuur die uit zijn eigen vertrouwde omgeving is weggerukt en neergezet in een uitheemse en onnatuurlijke wereld.

In de periode voordat ik weer naar Vietnam ging, zei ik altijd, als ze me vroegen wat ik dacht van het moreel van het leger, dat ik van mening was dat het moreel hoog was, dat het Amerikaanse militaire gezag, zoals normaal is, zeer veel deed om te zorgen dat onze jongens voldoende gemotiveerd waren om doelmatig te kunnen optreden, en om ze zoveel mogelijk te beschermen tegen ontbering en gebrek. Na verloop van tijd maakte zich evenwel een zekere twijfel van mij meester. Ondanks het gepraat van zulke experts als Bob Hope en Martha Raye. Gedeeltelijk kwam dat door het toenemen van het aantal positieve reacties op bepaalde artikelen die ik geschreven had, van de kant van soldaten in Vietnam. Maar belangrijker was, dat ik besefte dat de regering plotseling een onevenredige hoeveelheid geld en energie besteedde aan het overtuigen van de mensen thuis en van de soldaten, dat het moreel en de eensgezindheid van het leger bijzonder goed waren. Daarom besloot ik zelf eens te gaan kijken.

Brandende stront

In heel Vietnam stijgt nu walgelijke zwarte rook omhoog naar de eens helder blauwe hemel van Azië. En het is geen napalm. Het is brandende stront. Van de vele dingen die wijzen op de veranderde toestand, is dit wel de meest frappante. Van de gedemilitariseerde zone tot de Delta, op kaal geworden bergtoppen en in basiskampen, moeten iedere morgen honderden soldaten duizenden afgezaagde olietonnen onder even zoveel plees vandaan halen. Als ze ze een eindje hebben weggesleept, moeten die stakkers van het strontcorvee (die vast en zeker dachten dat ze in Vietnam de vrijheid kwamen verdedigen), de inhoud overgieten met dieselolie, het aansteken, en dan de brandende drollen af en toe omroeren tot er niets van over is. Terwijl hij met de wind meedraait om uit de stank te blijven, heeft zo'n soldaat rustig de tijd om zijn situatie te overpeinzen ("Pappie, wat heb jij in de oorlog gedaan?") of hij kan proberen uit te rekenen hoeveel duizenden manuren en liters olie het per week kost om stront te verbranden.

Hoewel het uit hygiënische overwegingen gedaan wordt, is het punt natuurlijk dat een agressief, optrekkend leger geen tijd en geen zin heeft om zich te bemoeien met dat soort huishoudelijke aangelegenheden. Of het nu met opzet is of toevallig, dat weet ik niet, maar het Amerikaanse leger opereert vanuit wat we toch wel enclaves moeten noemen. Er wordt nog steeds gevochten, de vette rook van napalmbommen vermengt zich met dat van de plees, mensen van alle partijen worden nog

steeds gedood, maar een echte oorlog zoals de Tweede Wereldoorlog, of zoals in 1967, is het niet.

Het leger is veranderd. Het is veranderd omdat er een ander soort soldaten naar Vietnam is gekomen. mensen uit het vitale en roerige gedeelte van onze maatschappij. Men kan net zo min generaliseren over de soldaten in Vietnam als over de jeugd hier thuis, maar toch kan men wel degelijk vaststellen dat dit nieuwe soort soldaten de officiële weergave van de stand van zaken evenmin zomaar accepteert als toen ze nog burgers waren. Ze zijn anders dan de soldaten van een paar jaar geleden, misschien omdat ze eigenlijk nog burgers zijn; de training is op de een of andere manier niet 'aangeslagen'. De nieuwe dienstplichtigen of vrijwilligers zijn nu al een paar jaar lang actief of passief betrokken geweest bij het 'grote debat'; ze zijn goed geïnformeerd, en informatie is een vijand geworden van het militaire establishment.

In 1965 en een gedeelte van 1966 konden soldaten die in Vietnam gestationeerd waren (militairen van alle onderdelen, niet alleen van het leger) zich vrij bewegen. Hiermee wil ik zeggen dat voor iedere soldaat gebieden buiten zijn normale alledaagse omgeving toegankelijk waren. Als iemand niet per sé aanwezig hoefde te zijn, werd hij aangemoedigd de bloemetjes buiten te zetten. Een veldsoldaat kon tamelijk makkelijk de stad bereiken waar hij het liefste heenging, en bovendien kon kantoorpersoneel dat aan de stad gebonden was, afgelegen kampen bezoeken en zo even uit de 'papieroorlog' stappen. Men vond dat dit goed was voor het moreel en dat was het ook. In 1965 waren de meeste soldaten mensen met 'levenslang' (een term die dienstplichtigen op het ogenblik gebruiken voor beroepssoldaten), en hoewel ze de situatie in het land zelf konden zien met alle tegenstrijdigheden, en de klachten horen, waren ze er over het algemeen toch van overtuigd dat ze waardevol werk deden. Het militaristische gezichtspunt dat burgers de plicht hebben om in het leger te dienen, was een sterk gewortelde overtuiging.

Toen in 1966 het aantal Amerikaanse militairen sterk werd opgevoerd, kwam er een heel ander soort soldaten, en daarmee ook de chaos. De straten van Saigon waren stampvol soldaten; de prijzen vlogen omhoog; in de bars en de nachtclubs kon je alleen nog maar staan; incidenten tussen soldaten en tussen soldaten en Vietnamezen waren aan de orde van de dag. En wat het belangrijkste was, de toegankelijkheid en de bewegingsvrijheid hadden op den duur een tegengestelde uitwerking: ze hadden een ongunstige invloed op het moreel. Het militaire gezag voerde een spoedactie om de zaak weer in de hand te krijgen: alle 'niet-essentiële' soldaten werden uit de grotere plaatsen verwijderd en een mammoetprogramma werd opgesteld om 'positieve informatie' te verstrekken. Naarmate het aantal troepen steeg, steeg ook het aantal militaire informatie-specialisten en het aantal kleine afdelingsbladen, maar sneller.

Isolatie

In een blijkbaar bewuste poging om de militairen zoveel mogelijk van de Vietnamezen te isoleren, heeft het leger een aantal kampen gecreëerd in de Corps Tactical Zones (CTZ), ieder met een omvang van een middelgrote stad. Hier wordt gewoonlijk een plek voor uitgekozen op een behoorlijke afstand van bevolkingscentra, maar

midden in een gebied waar operaties worden uitgevoerd. Het gebied wordt dan bewerkt met een bulldozer, mijnen en prikkeldraad worden er omheen gelegd, en er wordt een kamp gebouwd dat veel weg heeft van Camp Funston in Fort Riley, Kansas.

Camp Enari van de 4de Divisie 'Hooglanders' kan als voorbeeld dienen. Deze divisie is verantwoordelijk voor het hooglandgebied van II CTZ, en ze zijn gestationeerd in een reusachtig nieuw kamp ver buiten Pleiku. Het kamp heeft zijn eigen water en krachtcentrales, een vliegveld, een PX, informatiecentra, een opslagplaats van voorraden, een zwembad, diverse clubs - om kort te gaan, het is een complete stad. Meer dan 5000 soldaten zijn in dit hoofdkwartier gelegd - meer dan een kwart van de hele divisie. Deze mensen bewaken niet alleen het kamp, maar steunen ook drie grote vooruitgeschoven posten, die op hun beurt weer een aantal vuurbases op bergtoppen ondersteunen, die op hun beurt weer de ondersteuningsbases in de dalen beschermen. Op die manier zijn zoveel mensen bezig met het ondersteunen van diegenen die ondersteunen, dat minder dan een derde van de divisie vrij is om aanvalsacties te ondernemen. Cam Ranh, Chu Lai en Long Binh zijn nog drie van dergelijke geïsoleerde enclaves waar de soldaten met 'positieve' informatie doordrenkt kunnen worden.

Aanvullingen voor de 4de divisie komen met een jet aan in Cam Ranh Bay (Amerikaans): binnen 48 uur worden ze doorgevlogen naar een (Amerikaans) vliegveld in de buurt van Pleiku, waar ze onmiddellijk in een (Amerikaanse) bus gezet worden en afgeleverd worden bij Camp Enari (Amerikaans). Hier krijgen ze instructies van officieren die ze om de beurt komen vertellen wat moet en wat niet moet: "Je pillen tegen malaria innemen... er is hier een soort geslachtsziekte dat ongeneeslijk is... je moet je niet bemoeien met de Vietnamezen of de bergbewoners die hier in het kamp werken... de pers geen oorlogsverhalen vertellen of hoe erg het allemaal is, want het is helemaal niet erg. Als je iets vertelt aan de pers, dan wordt het gedrukt en daar komen al die vredesoptochten enzo van... Als je iets ziet wat je niet begrijpt, vraag het dan aan iemand van de staf want daar zijn we voor..." Al die punten worden erin geramd met een of ander gruwelverhaal, met veel gezwaai met het Handboek voor de Krijgsraad, dreigen met LBJ (Long Binh Jail, de gevangenis van Long Binh) of het strontcorvee - letterlijk op te vatten.

Na negen dagen oriëntatie en training ("om de laatste restjes burger er af te halen dat bij je afscheidsverlof eraan is blijven plakken"), krijgt iedere soldaat zijn werk toegewezen wat waarschijnlijk de komende 12 maanden niet zal veranderen. Als hij ingedeeld wordt bij Enari of bij een vooruitgeschoven ondersteuningsbasis zoals Dak To, dan blijft hij daar verder ook. Hij zal hopelijk niet meer van Vietnam leren kennen dan het gebied dat begrensd wordt door het prikkeldraad. Hij krijgt één R&R (rust en recuperatie) verlof in die 12 maanden - buitenslands. Als hij boft en ingedeeld wordt bij een vuurbasis op een van de vele bergtoppen, krijgt hij één R&R in het land zelf, maar hij mag niet naar Saigon. Hij moet het verlof opnemen in een plaats als Vung Tau (het vroegere Cap St. Jacques), eens het uitgaanscentrum van de Fransen en nu het grootste binnenlandse R&R centrum.

Vung Tau ligt geïsoleerd op een schiereiland dat aan de mond van de Saigonrivier uitsteekt in de Chinese Zee. De eens zo rustige, met bomen beplante straten, zijn nu stampvol soldaten en honderden primitieve bars. De rust van de lange witte stranden wordt verscheurd door de schrille fluitjes van de Special Services-strandwachten, die verantwoordelijk zijn voor kilometers door de zon verbrande soldaten, die zich bezighouden met waterskiën, surf-rijden en zeilen. De vrijetijdsbesteding van de soldaten wordt niet verstoord door de aanwezigheid van Vietnamezen - die

vormen op het ogenblik in Vung Tau een minderheid. Dit is misschien wel de eerste keer in de geschiedenis dat een leger gescheiden wordt gehouden van de bevolking, niet om informatie te onthouden aan de vijand, maar om informatie te onthouden aan de troepen. Maar jammer genoeg heeft het programma niet zo'n succes, en alle trucjes die al altijd gebruikt worden om het moreel op te vijzelen, schijnen de zaak alleen nog erger te maken.

Gebrek aan saamhorigheid

Hoewel men overal in Vietnam van de militairen kritiek kan horen op het gevoerde beleid, betekent dit nog niet dat de soldaten in Vietnam op het punt staan te gaan muiten, hun wapens neer te gooien en de vijand te omhelzen. Integendeel. Ondanks de tegenstrijdigheden, ondanks alle vergeefse inspanningen, willen de soldaten niets liever dan geloven dat ze gelijk hebben, dat ze niet belazerd zijn, dat ze iets belangrijks doen. Het merendeel wil niet over de oorlog praten. Als ze er niet onderuit kunnen, vervallen ze in uitspraken à la Rusk, of in emotionele reacties. Helaas dringt informatie die voorgeselecteerd is, toch tot ze door, ondanks henzelf en ondanks alle moeite van het militaire apparaat. Het komt via dingen die ze zelf zien of die een ander heeft gezien en doorvertelt. Het effect blijft niet uit.

Het ontbreekt de troepen in Vietnam aan dat gevoel van saamhorigheid dat gewoonlijk ontstaat tussen mensen die gezamenlijk leven en werken. De belangen van een neger zijn bijvoorbeeld niet dezelfde als die van een blanke soldaat, en hij heeft niet dezelfde reden om in Vietnam te zijn. Het leger is nog steeds economisch een toevluchtsoord voor negers, maar ze beginnen te beseffen wat zich afspeelt in de steden thuis. En het idee dat ze naar huis gestuurd zullen worden om tegen hun eigen mensen in het ghetto te vechten, begint hen meer en meer te achtervolgen. En hoewel er wel wederzijdse samenwerking is en er soms 'soul-brother' verhoudingen groeien dwars over de grenzen van ras heen, is het verschil in achtergrond en belangen nog steeds maar al te duidelijk. Er wordt geklaagd over een gebrek aan 'soul' avonden in de clubs, en in het veld ontbreekt het zelfs aan de kameraadschap van de loopgraven.

Tussen militairen met 'levenslang' en die er maar kort zitten, wordt steeds vaker gevochten. (Het verschil tussen deze twee categorieën wordt niet zozeer bepaald door rang, aantal dienstjaren of opleiding, maar meer door een bepaalde geestesgesteldheid.) In hun vrije tijd gaan deze twee groepen ieder hun eigen weg, zoals de negers en blanken. Er is ook een onderscheid tussen 'alkies' (gaat meestal samen met 'levenslang') en 'pot-heads' (meestal kortverband). Het schijnt dat hoe meer alcohol men drinkt, hoe meer bezwaar men heeft tegen het gebruik van marihuana. Het zien alleen al van iemand die bekend staat als een roker, is vaak voldoende om een blinde drift op te roepen bij een 'alkie'. Het is voorgekomen in de buurt van Bien Hoa, dat een compagniesfeest zowat een compleet oproer werd toen de 'alkies' woedend werden omdat er veel te veel mensen niet dronken, maar liever eventjes naar buiten glipten om een trekje te nemen.

Tientallen jaren lang is het leger erin geslaagd om grote aantallen soldaten met een minimum aan toezicht in het gareel te houden door de interne pressie van de mensen die allemaal in hetzelfde schuitje zitten, uit te buiten. Maar de nieuwe soldaat kan het helemaal niets schelen of hij wordt geaccepteerd door zijn militaire lotgenoten. Hij zoekt zijn respect elders en hij weet dat er heel wat mensen in het vaderland zijn, waarvan hij de mening hoogacht, en die net zo denken en voelen als hij.

Veranderde houding

Voorbeelden van die veranderende houding zijn legio. In een commandobunker op Geschutsbasis 29 kondigde een frontdokter bijvoorbeeld in aanwezigheid van zijn bevelvoerende officier en zijn medesoldaten vrolijk aan, dat hij nog maar drie dagen hoefde te blijven. Daarna begon hij zijn eenheid en het MEDCAP (Medische en Burgerlijke Zaken) programma af te kraken. Het was overduidelijk dat alle aanwezigen hem benijdden en de bevelvoerende officier liep zonder iets te zeggen de bunker uit.

En in november, toen generaal Westmoreland de slag bij Loc Ninh een overwinning noemde, wezen anderen erop dat dezelfde vijandelijke strijdmacht die bij Loc Ninh was 'vernietigd', tien dagen later Bu Dop had aangevallen. Toen het MACV (Militaire Bijstands Commando in Vietnam) verklaarde dat het van tevoren al had geweten dat het Tet-offensief op komst was, was het hoongelach onder de soldaten algemeen. Niemand weet beter dan de soldaten hoe verrast het MACV was, toen het zich realiseerde dat de aanvallen niet hadden kunnen plaatsvinden zonder de steun van wat het MACV als zijn Vietnamese vrienden had beschouwd. De dagelijkse aankondigingen van aanvallen die "op het punt staan los te barsten", worden nu nogal cynisch ontvangen als een doorzichtige poging van de hoge pieken om te voorkomen dat ze opnieuw voor schut worden gezet.

De capriolen van de beleidsmakers hebben zelfs uitwerking gehad op de Mariniers. In november werden eenheden van het Eerste en Vierde regiment mariniers in een statische positie bij Khe Sanh gelegerd; zij kregen te horen dat de verliezen die zij onder de zware artillerie- en raketbeschietingen leden, noodzakelijk waren omdat Khe Sanh van 'essentieel belang' was. De verdediging van Khe Sanh werd, volgens verwachting, als een overwinning betiteld. Maar in juli werd de basis plotseling niet-essentieel verklaard en ontruimd. Het is twijfelachtig of er één marinier was, die het persoonlijk speet dat hij vertrok, maar de ontruiming wakte toch veel bitterheid op. Terwijl de bulldozers bezig waren de landingsbanen en de bunkers op te breken, vroeg een journalist aan één van hen wat hij van de ontruiming dacht. "Ga dat maar tegen de doden zeggen", werd hem toegebeten.

Toen dit verhaal werd verteld aan luitenant-kolonel Allen (US Marine Corps) - die zijn luisteraars er onophoudelijk aan herinnert dat hij Dr. is met een IQ van 180 - antwoordde hij: "De moeilijkheid is dat mariniers eenvoudig niet kunnen begrijpen wat een uitputtingsoorlog is." En misschien kunnen ze dat ook niet. Voor een man die hulpeloos dag in dag uit op zijn hurken zit terwijl hij zijn kameraden ziet sterven en gewond raken, zijn twijfelachtige statistische verliezen, die aan een onbekende, onzichtbare vijand worden toegebracht, een schrale troost. En om na zoveel ellende alles plotseling om te draaien en toe te geven, dat het allemaal een fout was, "Maar met dit nieuwe plan..." De lusteloosheid, het gebrek aan agressiviteit als u wilt, blijft niet beperkt tot dienstplichtigen. Buiten de 'elite-eenheden' wint een lagere officier zelden het vertrouwen van zijn mannen door ze met stoere stunts in gevaar te brengen. Voortdurend hoorde ik luitenanten verklaren dat ze ermee ophielden en weer naar de universiteit zouden gaan om leraar te worden. "Ik zou graag in het leger blijven tot ik kapitein ben, vanwege mijn status als reserve-officier, maar als ik dat doe kom ik hier later weer terecht, en ik ga nooit meer terug naar Vietnam."

Massale beschietingen, die oorspronkelijk werden gebruikt om een tekort aan fronttroepen te compenseren en om verontwaardiging over hoge verliezen te voorkomen, zijn de uitweg voor de jonge officieren geworden. Dit slaat niet zozeer op hun moed als wel op hun mentaliteit. Door de houding van het jonge kader heeft

het leger leiderschap moesten vervangen door technologie. Dit heeft op zijn beurt geleid tot toenemende vijandigheid van de Vietnamezen tegenover de Amerikanen. De Vietnamese reactie op de totale verwoesting van het achtste district in Saigon is hiervoor typerend: "Hoeveel levens van onze onschuldige mensen zijn hier geofferd in ruil voor één Vietcong-lijk, en hoeveel honderd of duizend huizen zijn afgebrand of verwoest in ruil voor één AK-47 geweer... Dit is geen vechten, dit is gewoon vernieling om het vernielen..." Dit zijn niet de woorden van een Bevrijdingsfront-propagandist, maar van de man die vrijwel in zijn eentje verantwoordelijk was voor het feit dat het achtste district een sterke enclave van de regering werd - Ho Ngoc Nhuan, een lid van de nationale vergadering, die deze gevoelens in een toespraak voor dat lichaam uitte. In een interview voegde de heer Nhuan daaraan toe: "Ik kan mijn mensen niet meer in bedwang houden, omdat ik de verwoestingen niet kan beperken. Ik ben niet meer hun vertegenwoordiger. Omdat ik bij de regering hoor, vertegenwoordig ik voor mijn mensen alleen maar de verwoesting."

Gelul

Toen ik op een middag in een USO-cafetaria een hamburger zat te eten, waren twee soldaten van een 'log'-commando aan het tafeltje naast mij de 'Stars and Stripes' aan het doorbladeren. Toen hij aan de middenpagina's toe was, schreeuwde een van de soldaten plotseling: "De schoften!" "Wat is er?" vroeg de ander. "Dit hier." De soldaat liet zijn kameraad twee pagina's met foto's zien. De meeste plaatjes waren van verwoeste huizen en puin dat eens huizen was geweest. De onderschriften vermeldden dat - terwijl de geallieerden hun uiterste best hadden gedaan om overmatige schade tijdens de van-huis-tot-huis gevechten in Cholon te voorkomen - de Vietcong heel wat minder menslievend was geweest. De verwoestingen waren het gevolg van opzettelijke daden van de vijand.

"Ach man, dat is allemaal gelul."

"Wat bedoel je? Er zijn toch foto's van."

"Moet je horen. Ik ben daar vorige week de hele week met de pendeldienst bezig geweest. Die gebouwen zijn door Amerikaanse vliegtuigen en tanks van de Zuidvietnamese regeringstroepen verwoest. Er werd zelfs helemaal niet van huis tot huis gevochten, het leek meer op krotopruijing. Het Zuidvietnamese leger had het te druk met plunderen om serieus te kunnen vechten."

"Bedoel je dat het leger dit verhaal 180 graden heeft verdraaid?"

"Precies. Verdomme, hoe denk je anders dat die kolonels vorige zondag in Cholon zijn omgekomen? Dat gebied werd de hele middag door tanks en helikopters beschoten."

Het incident waar de soldaten het over hadden, leidde tot zo'n enorme verontwaardiging dat er een besluit werd genomen om 'echte' van-huis-tot-huis vechtmethodes te gebruiken bij het vernietigen van de Vietcongbases in Gia Dinh, een andere voorstad van Saigon. Om troepen te vinden die nog op die manier konden vechten, moest het leger Amerikaanse en Vietnamese Special Forces helemaal uit Nha Trang laten overkomen.

De slag om Heuvel 875 in november '67 was een van de zeldzame gevallen waarin het leger een aanval heeft ingezet zonder het doelwit eerst te 'verzachten' met zware beschietingen. Twee Amerikaanse bataljons werden daarbij gedecimeerd om een heuvel te veroveren waar niemand iets aan had. Hoewel Westmoreland het een overwinning noemde, geven zelfs de hoge pieken op het ogenblik toe dat het een rampzalige mislukking is geweest.

De pogingen van het leger om de algemene houding te doorbreken, zijn indrukwekkend geweest, zij het dan niet succesvol. Door gezonde, viriele jonge mannen maandenlang in de eentonigheid van basiskampen of

bergtoppen op te sluiten, kun je hun moreel op zichzelf al verpesten. Het leger heeft met zijn onfeilbare wijsheid echter besloten dat warm eten en hard werken de plaats van bewegingsvrijheid en vrouwen in kunnen nemen. Om het eten te verzorgen, stuurt de Vierde Divisie iedere morgen helikopters naar de basiskampen. De rest van de dag transporteren de helikopters kruidenierswaren, bier, snoep, post en munitie van de bodem van het dal naar de omringende bergpieken. Op de heuvel van Colonel Tambaught achter Dak To zijn de mannen die niet mee hoeven te helpen met het verbranden van de uitwerpselen en het uitladen van de kruidenierswaren, de hele dag bezig met het afbreken van oude bunkers en het bouwen van nieuwe. In overeenstemming met de militaire opvatting dat mensen onder het werk niet denken, heeft iedereen in Vietnam tenminste een twaalfurige werkdag. Dit betekent dat iemand voortdurend nieuwe dingen moet bedenken om de soldaten bezig te houden - corvee, inspecties en dergelijke. Dit zinloze werk versterkt alleen maar de wetenschap van de nieuwe soldaat dat zijn aanwezigheid in Vietnam geen werkelijke waarde heeft.

'Positieve' verhalen

Ik heb de vloedgolf van kleine blaadjes voor iedere eenheid al genoemd, die volstaan met 'positieve' verhalen voor de soldaten. Veel van de journalisten voor deze blaadjes zijn uit de kortblijvers geselecteerd, vanwege een gebrek aan geschoold personeel onder die mensen die lang blijven. Voor zo'n baantje worden de mensen gekozen omdat ze de taal beheersen, omdat ze analytisch kunnen waarnemen, en omdat ze hun waarnemingen in woorden kunnen omzetten. Om deze taak te kunnen volbrengen, moet de journalist overal rondlopen, te weten kunnen komen wat er aan de hand is, en met een hoop mensen praten. Hij schrijft zijn 'positieve' artikelen, maar hij compenseert deze (in zijn eigen ogen) hypocrisie door niet alleen met maar ook tegen andere soldaten te praten. Ik heb ontdekt dat de informatie-specialisten qua cynisme en afwijkende meningen in Vietnam alleen worden overtroffen door de lagere officieren. Ook de post van thuis, traditioneel een zaak met hoge prioriteit, is een deel van het probleem van het leger. De logistieke aspecten buiten beschouwing gelaten,

vormt de post een nieuw probleem voor het leger. Veel soldaten, die weten dat ze systematisch met propaganda worden bewerkt binnen een beperkt referentiekader, zoeken welbewust naar bronnen met afwijkende meningen. Eén daarvan wordt gevormd door de kleine blaadjes die door diverse groepen in de Verenigde Staten worden uitgegeven en gratis naar de soldaten worden verzonden.

Toen die blaadjes voor het eerst opdoken in de post van de soldaten, waren ze zo overduidelijk geschreven door mensen zonder enige voorstelling van de problemen van het publiek waartoe ze zich richtten, dat het leger vol vreugde toeliet dat ze werden verspreid. Maar er zijn allerlei nieuwe blaadjes verschenen, en tenminste één daarvan, 'Viet-Nam GI', wordt uitsluitend door Vietnam-veteranen volgeschreven. Tenminste twee pagina's in ieder nummer worden gewijd aan brieven van soldaten, die vrijelijk hun mening geven over de oorlog, de beroepsmensen, en het leger. De ontvangst is zo enthousiast geweest, dat 'Viet-Nam GI' nu twee aparte edities publiceert, een voor de soldaten overzee en een voor degenen in de Verenigde Staten. De tot nu toe zwi-jgende soldaat in Vietnam weet nu dat er niet alleen een groep gelijkgezinden thuis is, maar ook een in Vietnam - en ze zoeken elkaar op. Het probleem voor het leger is hoe de ene publikatie wel toe te laten en de andere niet, zonder duidelijk te laten worden dat er informatie aan de troepen wordt onthouden.

Hoewel de ontspanningsprogramma's welkom zijn, hebben ze zeker niet de verwachte resultaten gehad. De tv-uitzendingen van het legerstation worden gekarakteriseerd door programma's als Lucille Ball, Danny Thomas, of speciale reportages over 'Frisse jongelui in het mooie Amerika'. De tijd, die gewoonlijk aan reclame voor auto's of wasmiddelen wordt besteed, wordt hier gevuld met oproepen om US Saving Bonds te kopen, en items over 'Uw Amerikaanse erfdeel' en militaire etiquette. Het is niet verwonderlijk dat de nieuws- en sportuitzendingen het populairst zijn. Het leger stelt ook transport naar zelfs de meest afgelegen enclaves beschikbaar voor optredende artiesten en het distribueert dagelijks duizenden rollen film, die zelfs in gecamoufleerde bunkers op heuveltoppen worden vertoond. Beide worden door de soldaten enthousiast ontvangen - maar ze herinneren hem ook aan waar hij niet is. De door de USO gesponsorde artiesten, die

BOMBARDEMENTEN OP KREDIET

Op 1 november om 8 uur 's ochtends plaatselijke tijd hoorden we op radio Tokio een directe uitzending van de toespraak van president Johnson. Toen ik de Vietnamezen van onze groep uitlegde dat de bombardementen twaalf uur later zouden ophouden, zag ik tot mijn verrassing dat zij niet van vreugde in de lucht sprongen. Dit goede nieuws, deze 'eerste overwinning' volgens hun eigen opvattingen, werd met dezelfde kalmte opgenomen als zij ook hadden betoond in de moeilijkste ogenblikken. De landelijke bevolking werd pas enige tijd later op de hoogte gesteld via de officiële verklaring van de regering in Hanoi en ook deze aankondiging werd zonder enige merkbare opwinding ontvangen.

"Wij zullen zeer waakzaam moeten blijven. De strijd zal nu nog zwaarder worden voor onze broeders in het Zuiden. Wij zullen nog weken lang moeten leven temidden van explosies van bommen met uitgestelde werking." Dit soort uitspraken hoorde ik herhaaldelijk. Ik realiseerde me dat de Amerikanen in feite een wissel op de toekomst hadden getrokken in de vorm van een enorme hoeveelheid 'vertragingbommen', die een belangrijk vervolg

betekenden op de aangekondigde bombardementsstop. De laatste weken waren er bijna evenveel 'vertragingbommen' gebruikt als gewone. De Amerikaanse luchtmacht had een krediet opgebouwd aan explosieven op kortere en langere termijn. Op de meest kwetsbare plaatsen lag een grote hoeveelheid dodende projectielen klaar om het werk voort te zetten: van de magnetische mijnen uitgestrooid over de velden en de rivieren tot de enorme tijdbommen en als laatste snufje de langs radiografische weg tot ontploffing te brengen bommen die voorzien zijn van een zender die hun positie aangeeft. Het is dus heel makkelijk voor verkenningsvliegtuigen, die dagelijks boven de 4e zone rondecirkelen om op de meest effectieve ogenblikken, wat betreft de concentratie van mensen en voertuigen, de geleide explosie teweeg te brengen van bommen, geworpen vóór de toespraak van president Johnson (deze omstandigheid geeft een diepere betekenis aan de protesten van de Vietnamese delegatie in Parijs).

Roger Pic
(Le Figaro, 18-11-68)

wisselen in graad van middelmatigheid, komen altijd terug met juichverhalen over het hoge moreel van de mannen in het veld, opgetogen dat men zelden klaagt. Natuurlijk - wie wil praten over de bekoorlijke bunker waar hij al drie maanden in zit? De artiest vertegenwoordigt de andere wereld, de wereld waarover hij wil horen. Journalisten (vooral vrouwelijke) krijgen dezelfde reacties, net als de Do-Nut poppen van het Rode Kruis die, hoewel ze niet speciaal voor de ontspanning zorgen, altijd welkom zijn. De soldaat wil geen sympathie of schouderklopjes. Hij wil informatie en een meisje (niet speciaal in die volgorde). Andere aanwijzingen voor de pogingen die worden gedaan om de soldaat beter te motiveren, zijn de toename van het aantal clubs op de bases, zwembaden, theaters, waterski-faciliteiten in plaatsen als Cam Ranh Baai, snelle promoties, en de oude favoriet - het uitdelen van talrijke prijzen en onderscheidingen. Hoewel die welkom zijn, dragen ze alleen maar bij tot het koloniale uiterlijk van het Amerikaanse leger. Het zou interessant kunnen zijn om details te weten over de hoeveelheid geld die wordt uitgegeven aan al deze dingen, plus de uitrusting voor het onnodige werk, het corveemateriaal, de pioniersfaciliteiten etc. De overtuiging dat het onze jongens aan niets mag ontbreken, heeft natuurlijk geleid tot enorme overdrijving. Het afgelopen jaar heeft het Amerikaanse leger bijna 100 miljoen kilo voorraden uit Vietnam getransporteerd. Dit totaal omvat ongeveer 15 miljoen kilo uitrusting, verstrekt aan troepeneenheden die naar hun basis zijn teruggekeerd - ongebruikt omdat ze overbodig waren. Veel van de overige uitrusting komt nooit verder dan het strand, laat staan uit de kisten. Niettemin blijft het overbodige materiaal zich op diezelfde stranden opstapelen. Honderden fouriers moesten naar Vietnam worden gestuurd, alleen maar om het materiaal in die stapels te identificeren - de etiketten zijn lang geleden verbleekt of weggespoeld in de open opslagplaatsen. Uitrusting die niet verroest of weggerot is, wordt teruggestuurd naar Japan, Okinawa of Thailand. Bij de oorspronkelijke kosten van deze overbodige voorraden moeten de transport-, hertransport- en opslagkosten worden opgeteld, evenals de kosten in termen van extra mankracht en uitrusting, nodig om al dit materiaal te verladen. De schuldige, zegt het leger, is die onfeilbare geldbezuiniger, de computer. De computer is geprogrammeerd voor automatische behoeften, die worden verzonden onverschillig of erom is gevraagd. Daarbij wordt niet uitgelegd waarom de vervelende kaartjes, die steeds maar weer onnodige verzend-orders produceren, niet kunnen worden gevonden en verwijderd. In een poging om een of andere reden te vinden voor de algemene lusteloosheid, heb ik aan de vredesonderhandelingen gedacht. De leiders van ieder leger nemen tenslotte een risico, wanneer ze aangeven dat ze bereid zijn om met minder dan de eindoverwinning genoegen te nemen, terwijl ze tegelijkertijd hun troepen tot maximale inspanning oproepen. Het was logisch om te veronderstellen dat het vredesoverleg, net als in Korea, zou kunnen resulteren in een psychologische afknapper - dat een "wie wil de laatste man zijn die in de oorlog sneuvelt"-syndroom naar buiten zou treden. Maar na ontelbare gesprekken met zowel beroepsmensen als dienstplichtigen, werd het me overduidelijk dat de dreiging van vrede meer uitwerking had op de beursoersers dan op de soldaat. Hoewel de meesten wel enige hoop over de onderhandelingen hadden, geloofde toch geen enkele soldaat dat er iets zou gebeuren waardoor zijn DEROS (geschatte datum van terugkeer van overzee) zou worden beïnvloed.

Jaloerse Russen

De opinie is dat - zelfs als er nu meteen een staakt-

het-vuren zou komen - de meeste soldaten toch hun volle twaalf-maanden in Vietnam zouden moeten uitdienen. En omdat maar een betrekkelijk klein percentage van de troepen betrokken is bij de eigenlijke gevechten, zou een staakt-het-vuren voor de meerderheid van de soldaten weinig resultaat hebben.

Het om de 12-maanden-wisselen heeft een positief effect op het moreel, doordat het het gevoel van het individu wegneemt dat de oorlog voor hem altijd zou kunnen voortduren - een belangrijke factor in een onpopulaire oorlog, waarin slechts een zeer klein percentage van onze bevolking wordt blootgesteld aan de dreiging om te worden gedood. Dit positieve aspect wordt echter ten dele gecompenseerd door een syndroom dat inherent is aan 'kortblijvers' - de neiging van de soldaten om voorzigtiger te worden naarmate het einde van hun periode nadert. Het leger is van mening dat het hierdoor veroorzaakte verlies aan gevechts-efficiency het waard is, omdat tegelijk zoveel mogelijk militairen hun 'vuurdoop' gegeven kan worden - een omstandigheid, die door de militaristen een groot voordeel wordt geacht. In de woorden van generaal Westmoreland: "Ik wed dat het Russische leger zo jaloers is als de pest. Onze troepen doen hier al die ervaring op... Die Russische generaals zouden dolgraag hier willen zitten... Iedere echte beroepsmilitair wil marcheren op de klanken van kanonvuur."

De enige manier waarop het leger de toenemende oppositie en de stroom van informatie zou kunnen stoppen, is door de mensen die hiervoor verantwoordelijk zijn hard aan te pakken. Maar die mensen vormen een losse groep; er is geen plan, geen programma, geen organisatie. Het leger zou dan ook ieder individu moeten oppakken en ze in de al overvolle gevangenissen moeten stoppen. Weinig dingen zijn echter zo fataal voor het moreel en de geest van een eenheid als veel zaken van de krijgsraad.

Terwijl we in een bar-op-de-basis in Qui Nhon over onze glazen gebogen zaten, vroeg ik mijn metgezel wat volgens hem de uitwerking zou zijn van het oproepen van studenten. Hij was zelf afgestudeerd en hij kreeg een brede grijns op zijn gezicht.

"Voor het leger wordt het een ramp", zei hij. Terwijl hij achterover leunde, hief hij het glas en - zonder zich iets aan te trekken van de aanwezige onderofficieren en officieren - bracht hij een toast uit die steeds populairder wordt:

"Fuck the army"

Donald Duncan (Ramparts, 20-10-68)

in saigon is de vrede het doelwit

door Sven Oste
(Dagens Nyheter, 25-11-68)

Saigon, zondag 24 nov.

Het lijkt allemaal vreedzaam, maar in Saigon schiet men op de vredesduif. Men schiet met statistieken over de Noordvietnamese 'schendingen' op de stopzetting van de bombardementen en op de vredesonderhandelingen. Voor iemand die net uit Washington komt, is de verandering van houding opvallend. In Washington probeert men alle verhalen weg te stoppen over aanvallen van Hanoi op Zuidvietnamese steden en operaties in de gedemilitariseerde zone. Die zouden immers 'in strijd zijn' met 'de onder tafel gemaakte afspraken' tussen Amerika en Noord-Vietnam. Daarom is dit wegstoppen noodzakelijk als de Amerikaanse regering vast wil blijven houden aan de stelling, dat 'wezenlijke concessies' zijn verkregen in ruil voor het stopzetten van de bombardementen. Verder wacht men op het ogenblik, dat de junta in Saigon zijn boycot van de onderhandelingen in Parijs op zal geven.

Hier in Saigon is de stemming heel anders. Hier bulderen de propaganda-kanonnen juist om te bewijzen dat Washington niets heeft gekregen in ruil voor de bombardementspauze. En de echte stemmen van de oorlog, het gedreun van bommen en granaten, gaan dag en nacht door aan de rand van Saigon.

De oorlogsstatistiek wordt nu gebruikt, om de bewering te steunen, dat Hanoi alle afspraken 'schendt' en zijn aanvallen juist verheft. Men beweert dat de aanvallen op de steden 'vervijlvoudigd' zijn, sinds president Johnson de bombardementspauze heeft afgecondigd. Ook zou het aantal sabotagedaden verdubbeld zijn. Achter deze statistieken ligt de beschuldiging: Hanoi heeft president Johnson beloofd een einde te maken aan zijn aanvallen en hier zien we wat zo'n belofte waard is.

Maar de generaals van de junta weten best dat de Amerikaanse regering nooit heeft willen beweren, dat Hanoi zo'n belofte heeft gedaan. Dat was de voorwaarde die Saigon trachtte af te dwingen gedurende de koortsachtige onderhandelingen met de Amerikanen in de week voor de afkondiging van de bombardementspauze. De Amerikanen maakten hen echter duidelijk dat hier niets van zou komen. President Johnson probeerde wel de indruk te wekken, dat hij de heimelijke toezegging had gekregen, dat Saigon niet opnieuw op grote schaal met raketten zou worden aangevallen, zoals in de afgelopen zomer. Niets kan de tegenstander beloften om opnieuw aanvallen te ondernemen. Dat dit niet gebeurt is volgens Washington het bewijs, dat Hanoi vrede wil.

Men verwerpt echter in Washington de theorie, dat ook de kleinere steden en militaire doelen in de steden onder deze 'bescherming' zouden vallen. De aanval op Danang met z'n Amerikaanse versterkingen van de afgelopen week wordt dus door Washington niet gezien als 'een schending van het akkoord'.

Er is bovendien nog een derde partij: de Amerikaanse legerleiding in Saigon. In hun communiqué wordt niet

gesproken over de aanvallen op kleine steden, maar bijna uitsluitend over wat er gebeurt in de gedemilitariseerde zone. Men verwacht van Hanoi, dat de zone niet wordt gebruikt voor aanvallen op Amerikaanse stellingen of voor infiltratie van troepen. Voor de Amerikanen zijn er vele voordelen om de gebeurtenissen in de zone als belangrijkste punt te gebruiken. Het is een duidelijk omschreven gebied en de vijand bestaat er volgens de Amerikanen alleen uit Noordvietnamese gevechtseenheden. Men hoeft dus niet uit te zoeken of het gaat om activiteiten van het Bevrijdingsfront of Noordvietnamese troepen.

Dit is het voornaamste probleem. De Noordvietnamezen hebben namelijk nooit officieel en duidelijk toegegeven dat zij geregelde troepen in het Zuiden hadden - en de Amerikanen laten zich er niet over uit of de gemaakte afspraken ook betrekking hebben op de strijdkrachten van het Bevrijdingsfront. In de gedemilitariseerde zone is echter volgens de Amerikanen sprake van een directe confrontatie met de Noordvietnamezen en ze nemen dan ook het recht om de troepenbewegingen door verkenningsvluchten in het oog te houden. Er wordt in Saigon nauwelijks over gerept, dat Hanoi ten stelligste heeft ontkend, dat de Amerikanen na de bombardementsstop door zouden mogen gaan met verkenningsvluchten boven Noord-Vietnam en de zone.

Afgelopen week kwamen er nieuwe statistieken van het Amerikaanse hoofdkwartier in Saigon. Hierin werd melding gemaakt van een bombardement op een vijandelijke stelling in het noorden van de zone om geschut tot zwijgen te brengen, dat geschoten had op een verkenningspost. Verder werd er gesproken over 22 'schendingen' zonder dit begrip nader toe te lichten. Als antwoord op een vraag bleek dat de 'vijandelijke activiteiten' in de gedemilitariseerde zone verminderd waren na de stopzetting van de bombardementen. Maar zonder die vraag zou de waarheid zeker niet aan het licht zijn gekomen.

Sven Oste (Dagens Nyheter, 25-11-68)

BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN

van 10 augustus tot 13 oktober 1968

- 10 augustus - Nixon is het eens met president Johnson dat de bombardementen op Noord-Vietnam pas kunnen worden gestaakt wanneer Hanoi een 'gebaar' heeft gemaakt.
- 11 augustus - Voor het eerst sinds een maand wordt Noord-Vietnam weer met B-52 bommenwerpers gebombardeerd. In Hanoi wordt Nixon aangevallen m.n. over zijn uitlatingen over het gebruik van atoomwapens tegenover zuidelijke afgevaardigden op de Republikeinse conventie. (Zie VB III, nr 6.)
- 12 augustus - Sinds juli 1964 heeft de Zuidvietnamese regering behalve van de Verenigde Staten van 43 landen een totaal van 80 miljoen dollar aan hulp ontvangen. Onder de zes belangrijkste hulpverlenende landen is Nederland.
- 13 augustus - Volgens de correspondent van de Pravda zijn op 21 juli bij een bombardement op Sa Doa in Noord-Vietnam twee bisschoppen om het leven gekomen. Le Duc Tho, adviseur van de Noordvietnamese onderhandelingsdelegatie, is na een afwezigheid van zes weken, in Parijs teruggekeerd.
- 14 augustus - 17de bijeenkomst Parijs. Xuan Thuy vraagt opnieuw het onvoorwaardelijke stopzetten van de bombardementen op Noord-Vietnam.
- 15 augustus - Clark Clifford, de Amerikaanse minister van Defensie wil van de Noordvietnamezen "een aanwijzing dat zij de intensiteit van de gevechten hebben verminderd, dat ze dat zullen

blijven doen en dat dat een de-escalatiemaatregel is". Over de "zogenaamde kalmte" in de gevechten de laatste tijd zegt hij dat de Verenigde Staten ze niet anders kunnen zien dan als voorbereiding van een nieuw offensief.

- 16 augustus - Heftige gevechten bij de gedemilitariseerde zone. Opstand in een militaire gevangenis bij Danang, waarin ongeveer 200 Amerikaanse mariniers gevangen zitten.
- 18 augustus - Aanval op de stad Tay Ninh, een stad met 25.000 inwoners 90 kilometer ten NW van Saigon. Heftige NBF-aanvallen op de hoogvlakten en in het Noorden.
- 19 augustus - Volgens opgaven van het Pentagon zijn vanaf februari 1965 tot eind juli 1968 er 107.700 bombardementsmissies boven Noord-Vietnam gevlogen, waarbij 2.581.876 ton bommen en raketten zijn gebruikt.
- 20 augustus - Provincie Tay Ninh vrijwel afgesloten van de rest van het land. Senator Edward Kennedy komt met een vredesplan.
- 21 augustus - Russische troepen vallen Tsjechoslowakije binnen. Radio-Hanoi zendt een TASS-communiqué uit en voegt daar eigen instemmende woorden aan toe. Het NBF valt op 13 punten aan in de Mekong-delta. 18de bijeenkomst Parijs.
- 22 augustus - Voor het eerst sinds 21 juni wordt de agglomeratie Saigon, met name de militaire bases erin, door het NBF bestookt. Ook de Nationale Assemblee wordt getroffen. De bevolking van

- Saigon is gewaarschuwd per pamflet uit de buurt van militaire installaties en gebouwen van de regering te blijven.
- 23 augustus - Het programma van de Alliantie van Nationale en Democratische Vredeskrachten wordt gepubliceerd. De basis Danang wordt aangevallen en andere steden. Hue wordt met raketten bestookt. Le Monde: "Het derde offensief is begonnen."
- 24 augustus - Special Forces kamp Duc-Lap aangevallen door het NBF.
- 25 augustus - Duc Lap op het nippertje ontzet.
- 27 augustus - De Verenigde Staten beschuldigen Noord-Vietnam van inmenging in binnenlandse aangelegenheden van de Verenigde Staten. Dit naar aanleiding van Noordvietnamese kritiek op het Vietnamstandpunt van de Democratische Partij voor de presidentsverkiezingen. Senator Gruening van Alaska, die in 1964 met senator Morse als enige tegen de Tonkin-resolutie (machtiging voor Johnson tot oorlog) heeft gestemd, wordt bij voorverkiezingen verslagen.
- 28 augustus - Humphrey gekozen tot kandidaat van de Democraten. 19de bijeenkomst Parijs.
- 29 augustus - In de Amerikaanse militaire gevangenis 'LBJ' te Long Binh breekt eveneens opstand uit. 1 Dode en 58 gewonden; 5 ontsnapt. In Hanoi zegt Pham Van Dong dat de onvoorwaardelijke stopzetting van de bombardementen "positieve gevolgen zal hebben voor het geleidelijk vinden van een politieke oplossing". Bovendien dient het NBF erkend te worden.
- 2 september - Raketaanval op Danang. De Amerikaanse destroyer 'Turner Joy' heeft 43 Noordvietnamese boten in de Golf van Tonkin vernietigd.
- 3 september - In Saigon wordt drie bladen een verschijningsverbod opgelegd in verband met melding maken van corruptiegevallen.
- 4 september - 20ste bijeenkomst Parijs.
- 5 september - In de provincie Pleiku slaan 400 Zuidvietnamese soldaten aan het muiten.
- 6 september - In Cholon blaast het NBF een propagandacentrum van de regering op. Harde gevechten ten NW van Saigon.
- 7 september - Verschijningsverbod opgeheven. Chinese drukkerij in Cholon vliegt in de lucht. Aanval op Special Forceskamp Duc Lap. De Zuidvietnamese generaal Truong Quang An, commandant 23ste Zuidvietnamese divisie, sneuvelt. Hij is de eerste Zuidvietnamese generaal sinds het begin van de oorlog, die sneuvelt.
- 8 september - 123 bombardementsmissies op Noord-Vietnam. Volgens Noordvietnamese cijfers zijn in augustus het aantal bombardementen op Noord-Vietnam nog gestegen tot 6500 (6400 in juli).
- 9 september - In Danang wordt de Amerikaanse marinier Denzil R-Allen tot levenslang veroordeeld wegens moord op vijf Zuidvietnamese burgers. Er zijn nu 530.000 man Amerikaanse troepen in Zuid-Vietnam plus nog 35.000 op de Zevende Vloot.
- 10 september - In Saigon houdt de spanning aan door voortdurende NBF-aanvalletjes.
- 11 september - 21ste bijeenkomst Parijs. Generaal Ky beschuldigt 'een vreemde mogendheid' van het voorbereiden van een staatsgreep waarbij de huidige regering zou worden vervangen door een coalitieregering.
- 12 september - Het NBF dringt de stad Tay Ninh binnen.
- 16 september - Oe Thant spreekt zich uit voor een onvoorwaardelijke stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam.
- 17 september - Een van de leiders van het Amerikaanse hulpprogramma voor de vluchtelingen heeft uit protest tegen de corruptie ontslag genomen.
- 18 september - 22ste bijeenkomst Parijs.
- 19 september - De afgelopen week zijn 217 Amerikanen gesneuveld (vorige week 408). Totaal sinds 1.1.1961 nu 27.921 doden, 92.032 zwaargewonden, 82.672 lichtgewonden, 1.204 vermisten. Volgens Amerikaanse opgaven heeft de tegenpartij 395.454 doden.
- 24 september - De Zuidvietnamese minister van Onderwijs, Nguyen Van Tho, treedt af. Hij wordt vervangen door Le Minh Tri.
- 25 september - 23ste bijeenkomst Parijs. Polemieks over de wettigheid regering van Saigon.
- 26 september - Afgelopen week 290 Amerikanen gesneuveld.
- 27 september - Generaal Duong Van Minh, de leider van de staatsgreep die in november

- 1963 tot de val van het Diem-regiem leidde en die sinds vier jaar in ballingschap in Thailand leeft, wordt uitgenodigd president Van Thieu's speciale adviseur te worden.
- 30 september - In Saigon wordt een witboek uitgegeven met de voorwaarden waaronder de Zuidvietnamese regering aan besprekingen wil deelnemen. Presidentskandidaat Humphrey zegt dat als hij gekozen is hij de bombardementen op Noord-Vietnam (althans voor een tijd) zal stopzetten.
- 1 oktober - Nixon verwijt Humphrey Hanoi in de kaart te spelen.
- 2 oktober - 24ste bijeenkomst Parijs. Volgens Amerikaanse cijfers zijn in de eerste helft van 1968 60.000 man van het Zuidvietnamese leger (8%) gedeserteerd. Vorig jaar in dezelfde periode 42.000 man (6,5% van het gehele leger).
- 3 oktober - De laatste weken is er algemene rust aan het front.
- 5 oktober - Duong Van Minh, die indertijd op beschuldiging van 'neutralisme' het land moest verlaten en van wie gezegd wordt dat hij als zuiderling (uit de Mekong-delta afkomstig) en Boeddhist enige aanhang bezit, keert terug in Saigon. Duong Van Minh's broer, Duong Van Nhut is generaal in het Bevrijdingsleger.
- 7 oktober - In een toespraak voor de Assemblee sluit Van Thieu iedere coalitie met het NBF uit. Hij valt de klachten van Ky aan dat dat wel zou dreigen.
- 8 oktober - Een staatsgreep tegen Van Thieu zou zijn verijdeld. Volgens een Grieks oppositieblad in Parijs zou de Griekse regering besloten hebben een brigade (5000 man) naar Zuid-Vietnam te sturen.
- 9 oktober - Staat van alarm in Saigon duurt voort; verschillende arrestaties onder oud-leden van de Can-Lao-Nhân-Vi, de 'personalistische' partij van dictator Diem. Het complot zou onder leiding van generaal Le Nguyen Khang, een vriend van Ky, hebben gestaan. 25ste bijeenkomst Parijs.
- 11 oktober - President Van Thieu ontkent dat er een poging tot een staatsgreep heeft plaatsgevonden en dat er arrestaties zijn verricht.
- 12 oktober - Twee leden van het NBF arriveren in Parijs om daar een NBF-voorlichtingsbureau te openen.

(Le Monde)

LITERATUUR

Een verslag van vernietiging

Vorig jaar verscheen er van Jonathan Schell 'The Village of Ben Suc', een beschrijving van de ontruiming en vernietiging van een dorp van zesduizend inwoners in de zg. 'IJzeren Driehoek' ten NW van Saigon. De critici van Schell verweten hem toen dat hij een geïsoleerd geval een algemeen geldendheid had gegeven die het niet verdiende. Nu is er van Schell een beschrijving verschenen over de systematische verwoesting van twee provincies: 'The Military Half, An account of destruction in Quang Ngai and Quang Tin'. In deze twee meer in het noorden van Zuid-Vietnam gelegen provincies waren op het moment dat Schell ze bezocht, in de zomer van 1967, 70% van de dorpen volledig verwoest, was 40% van de bevolking door de Amerikanen tot vluchteling gemaakt en leefde 40% van de bevolking in door de Amerikanen tot 'free-fire zones' verklaarde gebieden.

Schell kreeg van de militaire autoriteiten volledige medewerking en hij was langdurig getuige van de manier waarop de 'Vietcong' wordt opgespoord door de Forward Air Commanders (FAC's), de vliegtuigjes die de bombardementsvliegtuigen naar hun doel leiden. Schell lost het raadsel op hoe het mogelijk is dat ze nooit gewone huizen en onschuldige burgers treffen. Na ieder bombardement wordt een rapport over de effectiviteit van het bombardement gemaakt, het 'Bomb Damage Assessment Report' (BDA). De voorgedrukte formulieren bevatten geen rubriek voor 'vernietigde woningen' en voor 'gedode burgers'. De bombardeur is genoodzaakt alle door hem toegebrachte schade in één van de militaire categorieën onder te brengen. Schell maakt onder andere het bombarderen van twee kerken, een protestantse en een katholieke, zoals later blijkt, mee. De volgende dag vraagt hij aan de Vietnamese commandant die (officieel althans) verantwoordelijk is voor het toestemming geven tot bombardementen, of hij er iets van gehoord heeft. De commandant heeft een rapport binnen gekregen dat de Vietcong twee kerken heeft opgeblazen. Na ieder bombardement vragen de vliegeniers van de bombardementsvliegtuigen aan de FAC: "hebben we een KBA (Killed by Air, gedood vanuit de lucht)?" Op de basis wordt daarvan op competitiebasis puntenlijsten bijgehouden.

Schell heeft systematisch alle aspecten van de vernietiging nagegaan: de pamfletten die op te bombardieren dorpen worden afgeworpen (hij geeft de teksten), het besluit te bombardieren, het opvangen van de 'vluchtelingen', etc. Uit talloze kleine details blijkt dat de Amerikanen nauwelijks enig verschil zien tussen 'Vietnamees' en 'Vietcong'. Uit Schells boek - emotie- en commentaarloos geschreven - blijkt dat we in Vietnam gepleegde massamoorden slechts met één ding kunnen vergelijken. Met Auschwitz. MvD.

'The Military Half. An account of destruction in Quang Ngai and Quang Tin', Vintage Books, New York, 1968, f 7,15.

HET VIETNAM-TRIBUNAAL : STOCKHOLM-ROSKILDE 1968

door Ton Regtien en Maarten van Dullemen

- Wie is de agressor?
- De bombardementen op Noord-Vietnam
- Het gebruik van verboden wapens
- De behandeling van krijgsgevangenen en de burgerbevolking
- Volkerenmoord
- De uitbreiding van de oorlog naar Laos en Cambodja
- De betekenis van het Tribunaal
- Bibliografie
- Slotverklaring Stockholm en Roskilde

Polak en Van Gennep, Kritiese bibliotheek, 1968, 191 p. f 7,50

DRUKWERK

Frankering bij abonnement
Amsterdam

H.G.J. Zonnenberg
Harpstraat 25
UTRECHT

25-6

Afz.: Vietnam Bulletin
p/a ASVA
Weesperstraat 51
Amsterdam

HOLLAND